

Spółdzielcza Grupa Bankowa

***INFORMACJA Z
ZAKRESU PROFILU
RYZYKA I POZIOMU
KAPITAŁU BANKU
SPÓŁDZIELCZEGO W
SZUBINIE***

według stanu na 31 grudnia 2018 r.

Szubin czerwiec 2019 r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	4
II.	Podmiot objęty informacją.....	5
III.	Informacja w zakresie zarządzania ryzykiem	6
1.	Ogólne zasady podejścia Banku do ryzyka	6
2.	Organizacja procesu zarządzania ryzykiem	7
3.	Adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka	8
4.	Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej.....	9
5.	Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedności	9
6.	Informacja o Komitetach powołanych w Banku	10
IV.	Ryzyko kredytowe.....	11
1.	Definicja i cele strategiczne	11
2.	Struktura portfela kredytowego.....	14
3.	Należności zagrożone i przeterminowane	17
V.	Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI	19
VI.	Ryzyko rynkowe	20
1.	Definicja i cele strategiczne	20
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej.....	21
3.	Ryzyko walutowe	22
VII.	Ryzyko operacyjne	23
1.	Definicja i cele strategiczne	23
2.	System zarządzania ryzykiem	24
VIII.	Ryzyko płynności	27
1.	Definicja i cele strategiczne	27
2.	System zarządzania ryzykiem	27
IX.	Ryzyko kapitałowe	33
1.	Definicja i cele strategiczne	33
2.	Dźwignia finansowa	35
X.	Fundusze własne	35
1.	Budowa funduszy własnych.....	35
2.	Ogólny opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1.....	37
3.	Informacja w zakresie instrumentów zaliczonych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II	38
XI.	Wymogi kapitałowe	39

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego	39
2. Regulacyjny wymóg kapitałowy	40
3. Kapitał wewnętrzny.....	41
XII. Ekspozycje kapitałowe	41
XIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń	42
XIV. Kontrola wewnętrzna	44
XV. Aktywa obciążone/nieobciążone	45

I. Wprowadzenie

Dokument „Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu Banku Spółdzielczego w Szubinie”, został przygotowany zgodnie z:

- ✓ Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej Rozporządzenie CRR) oraz aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR,
- ✓ art. 111a ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz zgodnie z przyjętymi przez Bank „Polityką informacyjną w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Szubinie”. która zawiera szczegółowe informacje dotyczące ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji.

Informacje ujawniane w niniejszym dokumencie zaprezentowano według stanu na 31.12.2018r.

Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze „Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego w Szubinie za 2018 rok”.

O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe przedstawione w niniejszym dokumencie wyrażone są w pełnych złotych. Ewentualne różnice w sumach i udziałach wynikają z zaokrągleń kwot oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

II. Podmiot objęty informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału, prezentowana jest za okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. i dotyczy Banku Spółdzielczego w Szubinie z siedzibą w Szubinie, ul. Kcyńska 30, wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS **0000025829**, Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON: **0 0 0 4 9 5 2 1 4**.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Bank Spółdzielczy w Szubinie posiada sześć placówek:

- Bank Spółdzielczy w Szubinie ul. Kcyńska 30 (centrala oraz Oddział w Szubinie)
- Bank Spółdzielczy w Szubinie Oddział w Solcu Kujawskim
- Bank Spółdzielczy w Szubinie Oddział w Bydgoszczy ul. Kordeckiego 3A
- Bank Spółdzielczy w Szubinie Punkt Kasowy przy Urzędzie Miejskim ul. Kcyńska 12 w Szubinie
- Bank Spółdzielczy w Szubinie Punkt Kasowy Dom Rzemiosła ul. 3-go Maja 27 w Szubinie
- Bank Spółdzielczy w Szubinie Punkt Kasowy w Rynarzewie

III. Informacja w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Ogólne zasady podejścia Banku do ryzyka

Zarządzanie ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Szubinie odbywa się w oparciu o regulacje nadzorcze oraz przepisy wewnętrzne Banku, przyjęte przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą. Ogólny cel oraz zasady obowiązujące w naszym Banku w procesie zarządzania ryzykiem określa dokument „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Szubinie”.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej, wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytu wewnętrznego do bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania, które zostały opracowane w oparciu o wytyczne Spółdzielni.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- 3) system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, o których mowa w ust. 4, zaliczane są:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko modeli;

- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności.

Oprócz ryzyk istotnych, Bank wyróżnił również ryzyka (których nie traktuje jako istotne):

- 1) ryzyko wynikające ze zmian otoczenia makroekonomicznego;
- 2) ryzyko wynikające ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych;
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- 1) w ramach pierwszego poziomu:
 - a) Zespół finansowo-księgowy - komórka zarządzania „wolnymi środkami”,
 - b) Zespół obsługi informatycznej,
 - c) Zespół analiz i produktów kredytowych
 - d) Oddziały,
 - e) Zespół organizacyjno-samorządowy;

- 2) w ramach drugiego poziomu:
 - a) Zespół analiz i ryzyk bankowych - komórka monitorowania ryzyka,
 - b) Zespół monitoringu, windykacji i restrukturyzacji;
 - c) Koordynator „prania”
 - d) komórka ds. zgodności.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych strategii zarządzania ryzykiem oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

3. Adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
----------------------	--

Ryzyko kredytowe	85,4%
Ryzyko operacyjne	10%
Ryzyko rynkowe	0%
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	4,6%

4. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

	<i>Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu</i>	<i>Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu</i>
Członek Zarządu 1	-	-
Członek Zarządu 2	-	-
Członek Zarządu 3	-	-
Członkowie Rady Nadzorczej:		
Członek RN 1	-	-
Członek RN 2	2	-
Członek RN 3	-	-
Członek RN 4	-	1
Członek RN 5	-	1
Członek RN 6	-	-
Członek RN 7	-	1
Członek RN 8	-	-
Członek RN 9	-	-

5. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedzialności

Zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. W związku z tym w Banku przyjęto „Procedurę oceny członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Szubinie” i „Procedurę oceny członków Zarządu i Zarządu Banku Spółdzielczego w Szubinie”. Corocznie Rada Nadzorcza dokonuje oceny odpowiedzialności członków Zarządu i Zarządu Banku jako organu, a Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny odpowiedzialności członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej jako organu, między innymi na podstawie złożonych przez członków organów oświadczeń. Również w tym roku dokonano oceny członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz Zarządu i Rady Nadzorczej jako organu. Odpowiednie gremia stwierdziły, że członkowie organów

posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

6. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonuje komitet audytu. Wspiera on działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;
- 2) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, w tym rekomendowanie zlecenia przeprowadzenia dodatkowych badań przez Spółdzielnię Spółdzielczy System Ochrony SGB w szczególności w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego;
- 3) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- 4) informowanie Rady Nadzorczej Banku o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola komitetu audytu w procesie badania;
- 5) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku;
- 6) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;
- 7) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- 8) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank;
- 9) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.

W skład Komitetu wchodzi 3 członków Rady Nadzorczej Banku, w tym przynajmniej jeden członek posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdawczości finansowej. Większość członków komitetu audytu, w tym jego Przewodniczący, jest niezależny.

IV. Ryzyko kredytowe

1. Definicja i cele strategiczne

Bank definiuje **ryzyko kredytowe** jako ryzyko związane z brakiem zwrotu należności lub zagrożeniem braku zwrotu należności. Ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z następujących rodzajów aktywów: udzielonych kredytów lub zobowiązań pozabilansowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 8%
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33 %;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁴;

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto.

³ Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

⁴ Wartość portfela kredytowego wylicza się jako suma kapitału, odsetek, udzielonych a niewykorzystanych linii kredytowych oraz gwarancji pomniejszona o ESP oraz rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne dot. odsetek

dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Istotnymi elementami ryzyka kredytowego są:

- **ryzyko koncentracji** – definiowane jako zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych, w ten sam sektor gospodarczy oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami lub w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia.
- **ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie** – związane z występowaniem czynników takich jak: braku długookresowych doświadczeń Banku w finansowaniu nieruchomości, zwłaszcza na cele budowlane; trudności z właściwym oszacowaniem rynkowej wartości nieruchomości; finansowania długoterminowych kredytów krótkoterminowymi pasywami; trudności z egzekucją należności oraz realizacją zabezpieczenia hipotecznego w związku z brakiem wypracowanych standardów postępowania w przypadku zamieszkałej nieruchomości.
- **ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych** – związane z występowaniem następujących czynników: niezidentyfikowane zjawisko „przekredytowania”, które może wystąpić u niektórych klientów Banku, zwłaszcza tych, którzy korzystają z usług firm parabankowych; trudnościami z właściwym oszacowaniem wartości przyjmowanych zabezpieczeń, zwłaszcza nierzeczowych; trudnościami w dochodzeniu roszczeń wynikających z detalicznych ekspozycji kredytowych znajdujących się na etapie egzekucji przymusowej; brakiem stabilności na lokalnym rynku pracy.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;

- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 8% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie⁵;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym⁶.

Cele strategiczne w zakresie *ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych* obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 15% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych⁷;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 7% ich udziału w portfelu kredytowym⁸.

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2015 roku
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,

⁵ Liczone wg. wartości nominalnej

⁶ Liczone wg. wartości nominalnej

⁷ Według wartości nominalnej

⁸ Według wartości nominalnej

- ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
- ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
- ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
- monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
- analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
- ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

2. Struktura portfela kredytowego

W banku największą pozycję po stronie aktywów stanowią należności z tytułu udzielonych kredytów.

Struktura należność wg wartości bilansowej

Podmiot:	31.12.2018 r.	
	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %)*
1	2,00	3,00
Sektor finansowy, w tym:	48 876 741,94	37,20%
Kredyty w sytuacji normalnej:		0,00%
Kredyty pod obserwacją:		0,00%
Poniżej standardu:	-	0,00%
Wątpliwe:	-	0,00%
Stracone:	-	0,00%
Lokaty:	34 158 614,85	26,00%
Inne należności:	14 718 127,09	11,20%
Sektor niefinansowy, w tym:	82 045 040,44	62,44%
Kredyty w sytuacji normalnej:	70 624 143,17	53,75%
Kredyty pod obserwacją:	6 402 243,00	4,87%
Poniżej standardu:	1 443 121,77	1,10%
Wątpliwe:	2 684 061,98	2,04%
Stracone:	891 470,52	0,68%
Inne należności:	-	0,00%
Sektor budżetowy, w tym:	475 065,70	0,36%
Kredyty w sytuacji normalnej:	475 065,70	0,36%
Pod obserwacją:	-	0,00%
Poniżej standardu:	-	0,00%
Wątpliwe:	-	0,00%
Stracone:	-	0,00%
Inne należności:	-	0,00%
Należności ogółem:	131 396 848,08	100,00%

Struktura portfela kredytowego w podziale na podmioty i rodzaj kredytu (wg. wartości bilansowej brutto)

	MSP	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje rządowe szczebla centralnego	Instytucje samorządowe
Kredyty operacyjne	14 583 264	-	8 636 048	-	15 463 473	22	457 550
Kredyty w rachunku karty kredytowej	-	-	-	41 170	-		
Kredyty na cele konsumpcyjne, Pozostałe	-	-	-	8 198 493	-		
Kredyty inwestycyjne	2 611 404	92 131	6 186 871	-	5 142 039	8 075	
Inne należności	1 086 776	168 017	3 305 527	12 104 199	7 406 871	9 419	

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

Branża gospodarki:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3
ADMINISTRACJA PUBLICZNA		0,00%
BUDOWNICTWO	3 499 312,58	4,02%
DOSTAWA WODY		0,00%
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIO-WA	24 650,77	0,03%
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA		0,00%
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA		0,00%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ		0,00%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	6 683 698,53	7,68%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	2 946 692,77	3,39%
EDUKACJA		0,00%
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE		0,00%
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	9 178 513,42	10,55%
INFORMACJA I KOMUNIKACJA		0,00%
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	1 835 331,76	2,11%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA		0,00%
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	8 471 786,68	9,74%
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	30 640 483,31	35,21%
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	525 634,36	0,60%
POZOSTAŁE BRANŻE:	3 053 281,39	3,51%
OSOBY FIZYCZNE	20 162 793,65	23,17%
RAZEM:	87 022 179,22	100,00%

Bank uznaje daną branżę za istotną jeżeli należności tej branży stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych.

Istotną branżą w działalności Banku jest *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*. Należności tej branży wynoszą 30.640.483,31 zł, co stanowi 35,21% należności kredytowych Banku. Ekspozycje zagrożone tego sektora wynoszą 1.347.725,64, co stanowi 4,40% należności tej branży.

Bank zgodnie z zapisami statutu działa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Z uwagi na jednolity i ograniczony teren działania Bank uznaje ryzyko koncentracji zaangażowań wobec tego samego regionu geograficznego jako nieistotny i dlatego też nie wyznaczył limitów ograniczających to ryzyko.

Podział ekspozycji kredytowych według wartości nominalnej w podziale na terminy zapadalności przedstawia się następująco:

	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Gospodarstwa domowe	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Instytucje samorządowe	Suma
Bez określonego terminu	383 539	2 479 819			2 863 358
<= 1 tygodnia	3 979	29 261			33 240
> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	110 669	764 340	3 456		878 465
> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	881 121	1 692 429	3 944	9 844	2 587 338
> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	3 668 510	3 769 931	10 460	9 844	7 458 745
> 6 miesięcy <= 1 roku	1 423 128	5 859 060	24 342	19 687	7 326 217
> 1 roku <= 2 lat	2 602 910	8 294 215	40 612	39 374	10 977 111
> 2 lat <= 5 lat	4 325 659	18 015 304	86 059	118 123	22 545 145
> 5 lat <= 10 lat	3 309 700	13 908 387	84 408	171 543	17 474 038
> 10 lat <= 20 lat	1 651 507	10 459 283	11 415	89 103	12 211 308
> 20 lat	93 202	1 691 664			1 784 866

3. Należności zagrożone i przeterminowane

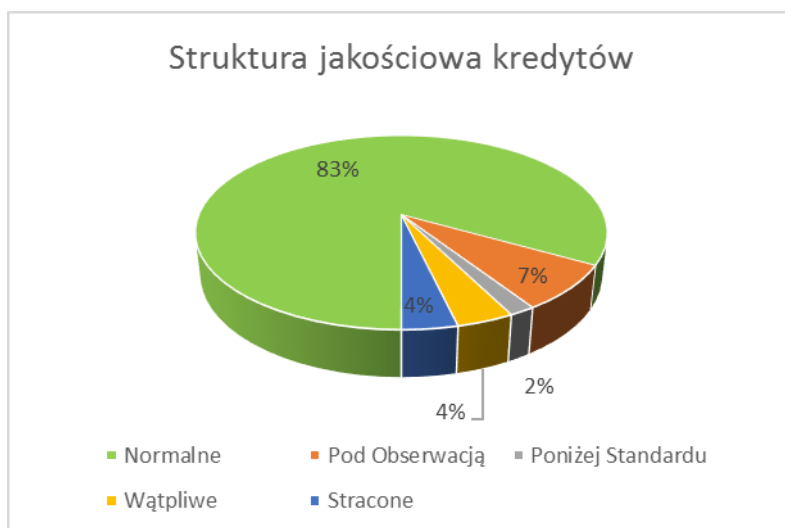
Za należności przeterminowane Bank uznaje należność z niespłaconą, w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych. Jako okres przeterminowania należy rozumieć okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego terminu spłaty raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego. Długość okresu przeterminowania dla należności spłacanych w ratach należy przyjąć, jako okres od daty zapadalności najwcześniejszej raty, w przypadku, której nastąpiło opóźnienie spłaty.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Struktura należności kredytowych według jakości przedstawia się następująco:

	Kredyty	Odsetki	Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw	ESP	Wartość bilansowa brutto
Normalne	71 952 142	197 475		1 015 316	71 134 301
Pod Obserwacją	6 597 923	16 788	828 971	127 595	6 487 116
Poniżej Standardu	1 509 300	3 259	202 443	30 112	1 482 447
Wątpliwe	3 272 728	25 794	2 120 329	50 724	3 247 798
Stracone	2 807 738	347 151	891 470	5 202	3 149 687

Kredyty z rozpoznaną utratą wartości stanowią 9,22% należności kredytowych (wg. WBB). Procentowy udział poszczególnych kategorii przedstawia się następująco:

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej.

Bank może zastosować pomniejszenia podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank zabezpieczył ryzyko kredytowe tworząc rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące w wysokości 2.981.242,51.

Bank stosuje zabezpieczenia, które umożliwiają pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących. Na koniec roku Bank pomniejszył kwotę należności stanowiących podstawę tworzenia rezerw o łączną kwotę 4.043.213.

Zmiana stanu rezerw celowych na przestrzeni 2018 roku przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Inne zmiany	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	2 798 436,99	2 406 075,79	410 752,98	-	2 173 014,34	2 620 745,46
	- w sytuacji normalnej i pod obs.	70 165,99	160 943,53		60 042,76	171 582,02	119 570,26
	- poniżej standardu	1 150 582,05	13 485,23		- 980 251,71	144 660,10	39 155,47
	- wątpliwe	694 856,46	1 002 974,58		264 292,10	1 410 446,17	551 676,97
	- stracone	882 832,49	1 228 672,45	410 752,98	655 916,85	446 326,05	1 910 342,76
2.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego						
	RAZEM:	2 798 436,99	2 406 075,79	410 752,98	-	2 173 014,34	2 620 745,46

Bank nie tworzy rezerwy na ryzyko ogólne

V. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI tylko na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

VI. Ryzyko rynkowe

1. Definicja i cele strategiczne

Bank definiuje **ryzyko rynkowe** jako ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych; w ramach ryzyka rynkowego Bank wyróżnia ryzyko:

- **stopy procentowej w księdze bankowej** – związane z wrażliwością wyniku odsetkowego na zmiany stóp procentowych,
- **walutowe** - związane z wrażliwością wyniku na zmiany kursów walut

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) maksymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 18% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 12% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego;

Natomiast cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

2. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,

w oparciu o:

- Lukę stopy procentowej,
- ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych

Z zestawienia terminów przeszacowania metodą luki wynika, iż Bank jest wrażliwy po stronie aktywów, posiada dodatnią lukę skumulowaną w wysokości 42.864 tys. zł. Ponadto, w celu zobrazowania wpływu multiplikatywnych formuł oprocentowania na wielkość luki, Bank dodatkowo wyznacza luki dla poszczególnych przedziałów przeszacowania po dokonaniu korekty polegającej na pomnożeniu kwot pozycji o multiplikatywnej formule oprocentowania przez mnożniki występujące przy stopach bazowych. Z powyższego zestawienia wynika, że skumulowana luka z uwzględnieniem mnożników wynosi 53.269 tys. zł.

Bank analizuje ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe jako podstawowe ryzyka występujące w Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej. W wyniku dokonanej analizy stwierdza się, że w sytuacji spadku stóp procentowych o 1 p.p. wynik odsetkowy Banku:

- ryzyko przeszacowania – zmniejszy się o 649 tys. zł, co stanowi 5,5% funduszy własnych banku i 14,3% annualizowanego wyniku odsetkowego,
- ryzyko bazowe – zmniejszy się o 163 tys. zł, co stanowi 1,4% funduszy własnych banku i 3,6% annualizowanego wyniku odsetkowego,
- łącznie ryzyko przeszacowania i bazowe – zmniejszy się o 813 tys. zł, co stanowi 6,9% funduszy własnych banku i 17,9% annualizowanego wyniku odsetkowego,

łącznie ryzyko przeszacowania i bazowe z uwzględnieniem limitu górnego (wynikającego z tzw. ustawy „antylichwiarskiej”) – zmniejszy się o 808 tys. zł, co stanowi 6,8% funduszy własnych banku i 17,8% annualizowanego wyniku odsetkowego.

Test warunków skrajnych

Bank dokonuje oszacowania wpływu niekorzystnych zmian parametrów rynkowych lub profilu ryzyka banku na sytuację finansową banku (stress test). W wyniku przeprowadzonych testów stwierdza się w przypadku spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy spadnie o 1.469 tys. zł., (12,4% funduszy własnych oraz 32,4% annualizowanego wyniku odsetkowego) a wartość ekonomiczna banku zmaleje o 92 tys. zł (0,78% funduszy własnych).

3. Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W Banku na koniec 2018 r. występuje długa pozycja walutowa: w EUR na kwotę 62.290,97 zł, długa pozycja walutowa w GBP na kwotę 16.208,91 zł oraz krótka w USD na kwotę 1.016,51 zł, co daje całkowitą pozycję walutową długą na kwotę 79.499,88 zł. Wartość całkowitej pozycji walutowej nie przekracza 2% funduszy własnych, dlatego też Bank nie zabezpiecza ryzyka walutowego wymogiem kapitałowym. Indywidualne otwarte pozycje walutowe (na koniec badanego okresu) nie przekraczają przyjętych limitów w wysokości 0,5% funduszy własnych Banku dla USD, 1% funduszy własnych dla EUR, 0,5% funduszy własnych Banku dla GBP. Wykorzystanie limitów wynosi odpowiednio: 1,72% przyjętego limitu dla USD, 27,39% przyjętego limitu dla EUR oraz 53,47% przyjętego limitu dla GBP.

Test warunków skrajnych:

W ramach pomiaru ryzyka walutowego przeprowadzony został test warunków skrajnych. Przyjmuje się dla maksymalnej wartości całkowitej pozycji walutowej wyznaczonej na podstawie danych z całego miesiąca, zmianę kursu walutowego o 30 % utrzymujący się przez 12 miesięcy. Przy uwzględnieniu powyższych założeń całkowita pozycja walutowa długa

wyniesie 24.499,51 zł. Zmiana wyceny pozycji walutowej wynosi 55.920,07 i stanowi 0,47% funduszy własnych - limit nieprzekroczony. W związku z powyższym Bank nie zabezpiecza ryzyka walutowego dodatkowym kapitałem wewnętrznym.

VII. Ryzyko operacyjne

1. Definicja i cele strategiczne

Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych; definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

Ryzyko operacyjne obejmuje swoim zasięgiem:

- 1) ryzyko technologiczne i techniczne – ryzyko zakłóceń działalności podmiotu w skutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych,
- 2) ryzyko outsourcingu – ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników,
- 3) ryzyka nadużyć i defraudacji – ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie,
- 4) ryzyko prania pieniędzy – ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzonego przez Klientów Banku, jego pośredników lub pracowników,
- 5) ryzyko bezpieczeństwa – ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji,
- 6) ryzyko utrzymania ciągłości działania – ryzyko braku możliwości prowadzenia przez Bank działalności lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych związanych z klęskami żywiołowymi,
- 7) ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat w skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich stabilności oraz zgodności z przepisami prawa,
- 8) ryzyko produktu – ryzyko związane ze sprzedażą produktów i ewentualnymi skargami ze strony Klientów Banku,

- 9) ryzyko modeli – potencjalna strata jaką może ponieść Bank w wyniku decyzji które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu modeli.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

2. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- 1) wszystkie obszary działalności Banku, w tym również zlecenie czynności na zewnątrz;
- 2) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka operacyjnego z wykorzystaniem narzędzia samooceny ryzyka operacyjnego w realizowanych procesach,
- 3) monitorowanie i kontrolowanie poziomu ryzyka operacyjnego poprzez system raportowania zdarzeń i strat operacyjnych, monitorowanie stopnia realizacji KRI, w tym

wartości progowych w zakresie strat dotyczących rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,

- 4) akceptowanie poziomu ryzyka bądź w uzasadnionych przypadkach podejmowanie działań ograniczających ryzyko.

W systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Banku, ponieważ dotyczy on wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym utrzymywanie poziomu tego ryzyka w granicach wyznaczonej tolerancji/apetytu.

Odpowiedzialność za obszar zarządzania ryzykiem operacyjnym przypisana jest Prezesowi Zarządu.

Bank określa profil ryzyka operacyjnego, który pokazuje skalę i strukturę narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Ogólny profil ryzyka, na podstawie przeprowadzonej w Banku samooceny, określają w wymiarze:

- 1) strukturalnym - rodzaje zdarzeń operacyjnych oraz kluczowe procesy;
- 2) skali – potencjalna i rzeczywista wielkość strat oraz stopień realizacji kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), w tym wartości progowych dotyczących rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Tolerancję na ryzyko operacyjne Bank wyznacza na bazie tych rodzajów ryzyka, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest średnie lub wysokie;
- 2) skutki ekonomiczne są wysokie.

Obliczona maksymalna kwota straty, która mogłaby wystąpić, poprzez obliczenie iloczynu liczby ryzyk oraz kwoty stanowiącej wartość progową, od której Bank uznaje, że konsekwencje ekonomiczne zrealizowania się ryzyka są wysokie, nie może przekroczyć wartości regulacyjnego wymogu na ryzyko operacyjne. Wartość ta stanowi granicę tolerancji na to ryzyko.

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,

w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,

- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- transferowanie ryzyka,
- stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	limit	wykonanie	Wykorzystanie limitu
Ilość zdarzeń RO na jednego pracownika	1,10	0,18	17%
Suma bilansowa na jednego pracownika	2.000	3.095,11	155%
Obligo kredytowe na jednego pracownika kredytowego	8.000	8.614,00	108%
Liczba udzielonych kredytów ogółem na jednego pracownika kredytowego	170	96,50	57%
Liczba udzielonych kredytów w danym miesiącu na jednego pracownika kredytowego	9	0,40	4%
Czas przerwy w dostępie do systemu księgowego	370	0	0
Czas awarii bankomatu	1.900	0	0
Liczba awarii bankomatu	5	0	0
Maksymalny czas awarii bankomatu	1.440	0	0
Średni czas awarii Bankomatu	380	0	0
Liczba skarg	2	0	0
Liczba różnic kasowych na jednego pracownika	1,40	0,29	20%
Odsetek absencji wśród pracowników	18%	9%	51%
Średni czas absencji pracowników	66	66,25	100%

VIII. Ryzyko płynności

1. Definicja i cele strategiczne

Bank definiuje ryzyko płynności jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat; w ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia ryzyko:

- finansowania – rozumiane jako niedostatek stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez Bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania;

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

2. System zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - komórka zarządzania „wolnymi środkami” – Zespół Finansowo-Księgowy odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

- 1) opiniuje poziom limitów,
- 2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
- 3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
- 4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania związane z:

- 1) prowadzeniem rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczaniem Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczaniem płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzeniem rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielaniem kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzeniem nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzeniem rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywaniem aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczaniem i utrzymywaniem zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczeniem w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania związane z:

- 1) udzielaniem pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczaniem minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony,
- 3) ustalaniem limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;

- 4) monitorowaniem poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzeniem wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowaniem procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
Nadwyżka aktywów płynnych - LCR ponad minimum	5.446

Wielkość wskaźnika LCR przedstawia się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Wskaźnik LCR	337%	80%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta (w tys. zł)	27.326	1.623	4.247
Luka bilansowa skumulowana (w tys. zł)	27.326	28.948	33.196
Luka prosta (z pozabilansem) (w tys. zł)	26.053	1.623	4.247
Luka skumulowana(z pozabilansem) (w tys. zł)	26.053	27.675	31.923

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
----------------------	---------------------	-------------------------------

otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57.420	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148.343	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,

- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,

- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

IX. Ryzyko kapitałowe

1. Definicja i cele strategiczne

Bank definiuje **ryzyko kapitałowe** jako posiadanie niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz nie wystarczającego dla spełnienia wymogów nadzorczych umożliwiających funkcjonowanie, w ramach ryzyka kapitałowego Bank wyróżnia ryzyko:

→ **nadmiernej dźwigni** – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów;

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) kapitał regulacyjny,
 - b) kapitał wewnętrzny;
- 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
 - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,

c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu buforu kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych a także dodatkowego bufora wynikającego z Grupowego Planu Naprawy. Dla łącznego współczynnika kapitałowego Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, na poziomie co najmniej:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2018 – 9,375%, od 2019 – 10%;
- 2) współczynnik kapitału Tier I: w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%;
- 3) łączny współczynnik kapitałowy: w 2018 – 13,875%, od 2019 – 14,5%

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie w 2018 – 13,875%, od 2019 – 14,5% powiększonym o bufor antycykliczny;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5% powiększonym o bufor antycykliczny;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie w 2018 – 9,375%, od 2019 – 10% powiększonym o bufor antycykliczny;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80% kapitału Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby

umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów kapitałowych

12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;

13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

2. Dźwignia finansowa

Bank bada ryzyko dźwigni finansowej. Na koniec badanego okresu wskaźnik dźwigni finansowej ukształtował się na poziomie 7,48% i jest wyższy od ustanowionego limitu tj. 3%.

Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	W całym 2018 roku nie zaobserwowano czynników, które miały istotny wpływ na poziom wskaźnika.

X. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Wyszczególnienie	w tys zł.
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	11 836,24
Kapitał Tier 1	10 475,89
Kapitał podstawowy Tier 1	10 475,89
Fundusz udziałowy (100%)	912,42
w tym zaliczany do kapitału podstawowego	908,72
Kapitał rezerwowy	8 567,64

Zyski zatrzymane	923,22
Skumulowane inne całkowite dochody	111,29
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-34,98
(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier 1	
(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał podstawowy Tier 1	
(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	0,00
Inne pozycje lub korekty kapitału podstawowego Tier 1 - nie ujęte powyżej	
Kapitał dodatkowy Tier 1	0,00
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych	
(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2	
Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał dodatkowy Tier 1 (odliczenie w kapitale podstawowym Tier 1)	
Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier 1 - nie ujęte powyżej	
Kapitał Tier 2	1 360,35
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2	1 360,35
w tym pożyczki podporządkowane	
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier 2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	
w tym pożyczki podporządkowane	
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	
(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier 2	
Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2 (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier 1)	

2. Ogólny opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1

1. Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

- a) wpłacony fundusz udziałowy,
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - e) kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - f) kapitał rezerwowy,
 - g) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - h) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
 - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego; (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,

- d) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu,
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,
 - b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji, posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.

3. Informacja w zakresie instrumentów zaliczonych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II

1	<i>Emitent</i>	Bank Spółdzielczy w Szubinie
2	<i>Prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument</i>	Dz.U. z 2015 r. poz. 238 „ustawa o obligacjach”
3	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>	Tier II
4	<i>Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)</i>	Obligacje
5	<i>Wartość nominalna instrumentu</i>	1 szt. 20.000,00

6	<i>Cena emisyjna</i>	1 szt. 20.000,00
7	<i>Cena wykupu</i>	1 szt. 20.000,00
8	<i>Klasyfikacja księgowa</i>	
9a	<i>Pierwotna data emisji</i>	11.09.2015
9b	<i>Pierwotny termin zapadalności</i>	7 lat tj. 11.09.2022 r.
10	<i>Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru</i>	Wniosek każdorazowo na przedterminowy wykup obligacji może dotyczyć 20% wartości początkowej emisji i może być składany do KNF każdego roku po upływie 12 m-cy od daty emisji
11	<i>Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu</i>	Termin wykupu 11.09.2022 rok . Kwota wykupu to 1.840.000,00
12	<i>Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik</i>	WIBOR 6-m ustalana na dwa dni robocze przed dniem emisji obligacji lub pierwszym dniem kolejnego okresu odsetkowego
13	<i>Odpisy obniżające wartość</i>	Bank stosuje odpis obniżający wartość instrumentu zaliczonego do Tier II - amortyzacja dzienna

XI. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- walutowego. w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych nie więcej niż 80%. Na datę informacji relacja wynosiła 74,6%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy

	Ekspozycja pierwotna przed uwzględnieniem współczynników konwersji	Korekty wartości oraz rezerwy związane z ekspozycją pierwotną	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	344 512		344 512	344 512	861 280	68 902
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	457 550		457 550	457 550	91 510	7 321
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	601 793		601 793	601 793	295 642	23 651
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju			-	-		-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych			-	-		-
Ekspozycje wobec instytucji	47 361 180		47 361 180	47 361 180	-	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	21 509 716	- 1 777	21 507 939	20 602 319	16 639 341	1 331 147
Ekspozycje detaliczne	23 051 149	- 2 486	23 048 663	22 293 337	14 298 286	1 143 863
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	37 350 093	- 4 001	37 346 092	37 067 432	24 792 553	1 983 404
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	8 378 227	- 1 633 193	6 745 034	6 633 314	8 100 505	648 040
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem			-	-		-
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych			-	-		-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową			-	-		-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania			-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	1 125 400		1 125 400	1 125 400	1 125 400	90 032
Inne pozycje	3 503 493		3 503 493	3 503 493	1 800 215	144 017
RAZEM	143 683 113	- 1 641 457	142 041 656	139 990 330	68 004 732	5 440 379

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - I Filar				15%
Wyszczególnienie */	2015	2016	2017	Średnia
Przychody z tytułu odsetek	5 014 009,19	5 897 595,31	6 562 841,33	5 824 815,28
Koszty z tytułu odsetek	1 280 489,14	1 607 196,81	1 433 886,52	1 440 524,16
Przychody z tytułu prowizji	1 057 996,16	1 114 929,40	1 204 207,55	1 125 711,04
Koszty z tytułu prowizji	163 223,23	141 069,48	150 487,56	151 593,42
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	15 942,26	13 798,92		14 870,59
Wynik operacji finansowych	- 30 025,44	- 112 180,92	- 89 486,73	-77 231,03
Wynik z pozycji wymiany	18 827,19	21 099,00	4 862,92	14 929,70
Pozostałe przychody operacyjne	58 644,64	883 283,43	748 564,19	563 497,42
Wynik z tytułu odsetek	3 733 520,05	4 290 398,50	5 128 954,81	4 384 291,12
Wynik pozaodsetkowy	958 161,58	1 779 860,35	1 717 660,37	1 485 227,43
Wynik do ustalania wymogu kapitałowego	4 691 681,63	6 070 258,85	6 846 615,18	5 869 518,55
Wymóg kapitałowy	x	x	x	880 427,78

3. Kapitał wewnętrzny

Rodzaj ryzyka	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja dodatkowego kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	7 540 118	5 440 379	2 099 739
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	880 428	880 428	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:	0	x	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	x	0
koncentracji w ten sam sektor gospodarczy	0	x	0
koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia	0	x	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	403 916	x	403 916
Ryzyko płynności	0	x	0
Ryzyko kapitałowe	0	x	0
Kapitał regulacyjny	6 320 807		
Kapitał wewnętrzny	8 824 461		
Współczynnik wypłacalności	14,98		
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	10,73		

XII. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny	Zasady wyceny
akcje SGB-Banku S.A.	- zamiar strategiczny	
udział w TUW Concordia	- zamiar strategiczny	
udział w SSO SGB	- zamiar strategiczny	

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa (w tys. zł)	Wartość godziwa
akcje SGB-Banku S.A.	722	-
udział w TUW Concordia	1	-
udział w SSO SGB	1	-

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi 0

XIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach Bank przyjął Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Szubinie.

Postanowienia ogólne

1. Dla celów Polityki zmiennych składników wynagrodzeń przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu.
2. Wynagrodzenie członków Zarządu podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie określone w umowie o pracę) oraz część zmienną.
3. Częścią zmienną wynagrodzenia jest wyłącznie regulaminowa premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej zasad oceny członka Zarządu, która dzieli się na część wypłacaną po ocenie oraz na część odroczoną.
4. Oceny dokonuje Rada Nadzorcza na najbliższym posiedzeniu po wydaniu opinii o badanym sprawozdaniu finansowym przez biegłego rewidenta.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa Bankowego oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
 - 1) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
 - 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej.
6. Na wypłatę wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę w wysokości 1/12 za każdy miesiąc dla każdego członka Zarządu.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie.
2. Głównymi kryteriami oceny efektów pracy jest:
 - 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) wynik finansowy netto,
 - 3) realizacji strategicznych celów działania Banku.

3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfolio kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest:
 - 1) utrzymaniem udziału kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 8,0%,
 - 2) realizacją zaplanowanego na dany rok wyniku finansowego netto w wysokości nie niższej niż 90% planu,
 - 3) realizacji strategicznych celów działania Banku.
5. Podstawą oceny dokonanej w kolejnych latach są wyniki za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
6. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez audytora zewnętrznego wynik finansowy netto.
7. Rada Nadzorcza dokonuje oceny członka Zarządu Banku w formie uchwały podejmowanej odrębnie dla każdego członka Zarządu Banku.

IV. Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. W przypadku uzyskania pozytywnej oceny wysokość premii nie może być niższa niż 10% i wyższa niż 20% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia wynikającego z umowy o pracę.
3. Łączna wysokość premii rocznej wszystkich członków Zarządu nie może wynosić więcej niż 15% zweryfikowanego przez audytora zewnętrznego wyniku finansowego netto.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje corocznie o przyznaniu i wysokości premii rocznej, w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku.
5. 60 % premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu.
6. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie
7. Część odroczonej przyznanej premii rocznej jest zatwierdzana do wypłaty przez Radę Nadzorczą z uwzględnieniem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony
8. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu w kolejnych latach, poza wypłaconą zgodnie z punktem 4 części premii rocznej.

9. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.
10. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
- suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 150 mln zł,
 - dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu wg stanu na 31.12.2018 r.

Koszt wynagrodzenia trzech członków Zarządu w roku obrotowym 2018:

- 371.100,00 zł – koszt wynagrodzenia stałego,
- 37.020,00 zł – koszt wynagrodzenia zmiennego.

Wynagrodzenie w formie zmiennej wypłacane są w formie premii rocznej. Wg stanu na 31.12.2018 r. nie dokonano wypłaty członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczoną wypłatą. Nie dokonano również płatności związanych z podjęciem zatrudnienia lub zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu

XIV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.

Na drugą linię obrony składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
- 2) komórka do spraw zgodności,

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Druga linia obrony:

- 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
- 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
- 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
- 4) matrycę funkcji kontroli,
- 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.

Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka do spraw zgodności.

XV. Aktywa obciążone/nieobciążone

Aktywa

		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	0		136.185.214	
030	Instrumenty kapitałowe	0		725.400	
040	Dłużne papiery wartościowe	0	0	402.935	0
120	Inne aktywa	0		3.660.030	
Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>		
		010	040		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank				
150	Instrumenty kapitałowe				
160	Dłużne papiery wartościowe				
230	Inne zabezpieczenia otrzymane			32.886	
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS				
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>		
		010	030		
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	0		0	
Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

Przyjęto na posiedzeniu Zarządu w dniu:.....